

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 386/08-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. decembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť A. G., S., zastúpenej advokátom JUDr. V. K., M., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. D 2085/00, Dnot 363/00 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. G. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júna 2008 doručená sťažnosť A. G., S. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. V. K., M., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. D 2085/00, Dnot 363/00.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je ako jedna z dedičov účastníčkou konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. D 2085/2000, Dnot 363/2000, v ktorom je predmetom prejednávania novoobjavený majetok po poručiteľovi Š. G., zomrelom 1. augusta 1929. Sťažovateľka ďalej uvádza:

„Počas tohto osemročného obdobia som sa neustále stretávala s tým, že porušovateľ základného práva vydával nesprávne uznesenia o prejednaní dedičstva, ktoré odvolací súd vždy zrušil a vec vrátil porušovateľovi na ďalšie konanie... Konaním porušovateľa základného práva dochádza k úplne zbytočným prietahom v dedičskom konaní, ktoré je konaním sui generis podľa piatej hlavy Občianskeho súdneho poriadku.“

Sťažovateľka zastáva názor, že predmetná vec nebola okresným súdom prejednaná v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v dôsledku čoho nemôže užívať majetok, ktorý je predmetom dedičstva (pozemky v urbáriáte), čím bol «porušený aj čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, a to najmä v nadväznosti na logický výklad vety „Dedenie sa zaručuje“ (aj vzhľadom na ust. čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd - konanie porušovateľa porušilo moje právo na ochranu majetku a moje právo na pokojné užívanie majetku fyzickej osoby - vlastníka, t. j. dediča poručiteľa, vzhľadom na znenie ust. § 460 Občianskeho zákonníka v aktuálnom znení - „Dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa).».

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby vo veci jej sťažnosti ústavný súd rozhodol nálezom nasledovne:

„Konaním Okresného súdu v Žiline vo veci vedenej pod sp. zn.: D 2085/2000, Dnot 363/2000 bolo porušené právo sťažovateľa podľa ust. čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ako aj ustanovenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Porušovateľovi sa prikazuje, aby vo veci konal.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 150.000,- Sk,

ktoré je Okresný súd v Žiline povinný sťažovateľovi vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia nálezu.

Porušovateľ je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu JUDr. V. K., advokáta v M., č... vedený v..., a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpал opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila táto podmienka, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 9. júna 2008 sťažnosť na prietahy predsedovi okresného súdu, v ktorej okrem iného uviedla:

„... podávam sťažnosť na prietahy v konaní, nakoľko mám zato, že osemročné konanie, ktoré doteraz neskončilo právoplatným rozhodnutím, porušuje moje základné práva a slobody. Žiadam o urýchlené vybavenie.“

Ústavný súd opakovane vyslovil (IV. ÚS 330/08), že v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov [platného do 31. marca 2005 (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“)] a od 1. apríla 2005 podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení

niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietáhov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy vecí nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že podanie sťažnosti predsedovi okresného súdu 9. júna 2008, t. j. v krátkom čase pred doručením sťažnosti

ústavnému súdu 12. júna 2008 (pričom sťažnosť ústavnému súdu bola napísaná 13. mája 2008 a sťažnosť na prietahy v konaní 12. mája 2008), sa javí byť iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak taká sťažnosť mohla mať, ak by predseda okresného súdu dostal primeranú (rozumnú) lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným prietahom vo veci samej (m. m. IV. ÚS 306/04, III. ÚS 78/05, IV. ÚS 194/05).

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, a preto ju v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Základným ústavným predpokladom podľa citovaného článku ústavy vzniku právomoci ústavného súdu na konanie o sťažnostiach je to, aby o ochrane tvrdeného porušenia základného práva alebo slobody nerozhodoval iný súd, pričom iným súdom podľa tohto článku ústavy sa rozumie súd, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody. Ak existuje taký súd, ústavný súd zásadne nie je oprávnený prijať sťažnosť na ďalšie konanie, pretože tomu bráni ústavný princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyjadrený v čl. 127 ods. 1 i. f. ústavy.

Ústavný súd je oprávnený a povinný posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu procesnoprávných princípov konania (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Táto právomoc ústavného súdu však nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti dopĺňať či nahrádzať právne

závery všeobecných súdov bez toho, aby o nich tieto rozhodli. Právomoc občianskoprávneho súdu rozhodovať o dedičstve, ktorá vyplýva z čl. 142 ods. 1 ústavy a § 175a a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, nemožno nahradiť alebo v nej pokračovať uplatnením práva na ochranu tohto práva v konaní pred ústavným súdom. V danom prípade nebolo napadnuté konanie v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu ešte právoplatne skončené, z čoho vyplýva, že v danom štádiu tohto konania je oprávnený a povinný poskytnúť ochranu základnému právu sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy okresný súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na tieto skutočnosti a závery ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky v tejto časti z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd tiež poznamenáva, že obdobne rozhodol aj vo veciach vedených pod sp. zn. I. ÚS 233/08, III. ÚS 253/08, III. ÚS 307/08 a III. ÚS 351/08, ktoré podali iní sťažovatelia a sa týkali toho istého konania vedeného okresným súdom.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa aj ďalšími návrhmi sťažovateľky (napr. priznaním primeraného finančného zadostučinenia, úhrady trov konania atď.).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2008